

Badania naukowe prowadzone w ramach przygotowywanej rozprawy doktorskiej dotyczą problematyki dyscypliny fiskalnej w obszarze realizacji pośrednich wydatków publicznych. Badania przeprowadzone do tej pory jednoznacznie dowodzą, że szczególnie problematycznym obszarem dyscypliny fiskalnej jest ponoszenie wydatków publicznych w formie tzw. tax expenditures. Są to wydatki będące konsekwencją zastosowania w podatkach konstrukcji zmniejszających jego wysokość, tj. ulg podatkowych. Są przy tym adresowane do wąskich grup podatników i realizują cele o charakterze społecznym lub gospodarczym formułowane na gruncie polityki publicznej. Wartość ponoszonych w ten sposób wydatków jest istotna z punktu widzenia stanu finansów publicznych: wg OECD, wysokość szacowanych tax expenditures kształtuje się na poziomie od ok. 1% PKB w Niemczech, przez ok. 6% w USA, po ok. 12,5% w Wielkiej Brytanii.

Dyscyplina fiskalna w zakresie tax expenditures nie jest zachowana, ponieważ wprowadzenie zmian w przepisach prawa podatkowego mających na celu wprowadzenie tax expenditure nie napotyka ograniczeń właściwych wprowadzaniu nowych wydatków publicznych w formie tradycyjnej, wymagających zatwierdzenia w ramach procedury budżetowej. Dlatego mimo zacieśniania dyscypliny fiskalnej w ramach tradycyjnie pojmowanego budżetu państwa i procedury budżetowej, tax expenditures stanowią furtkę do realizacji często partykularnych celów polityki społeczno-gospodarczej państwa, zapewniając jednocześnie, że wyniki finansów publicznych i budżetów nie zostaną z tego tytułu obciążone. Taka sytuacja będzie dopuszczalna dopóty, dopóki władze publiczne nie podejmą decyzji o weryfikacji procedury budżetowej. Prowadzone badania koncentrują się na tych wydatkach publicznych realizowanych przez ulgi podatkowe, które są kierowane do przedsiębiorstw. Jest to obszar szczególnie wrażliwy zarówno z punktu widzenia dyscypliny fiskalnej, ale i oceny skuteczności i efektywności interwencji podejmowanej przez władze publiczne. Na podstawie wniosków wynikających z przeprowadzonych badań autor formułuje propozycję, aby wydatki realizowane przez ulgi podatkowe kierowane do przedsiębiorstw podlegały tej samej kontroli publicznej, co pozostałe formy wydatków. Pomimo dość zaawansowanej praktyki sporządzania raportów prezentujących wydatki publiczne realizowane w formie tax expenditure w wielu państwach świata, wciąż trudno o przykład pełnej koordynacji polityki fiskalnej w tym względzie. Przykładem państw, w których są prowadzone prace mające na celu realizację tego postulatu, są m.in. USA, Australia i Nowa Zelandia.

Głównym celem prowadzonych badań jest poszerzenie wiedzy w zakresie badań podstawowych z dziedziny ekonomii i nauki o finansach poprzez opracowanie metody identyfikacji wydatków pośrednich adresowanych do przedsiębiorstw oraz koncepcji procedury budżetowej je uwzględniającej. Przeprowadzone badania uzupełniają teoretyczną koncepcję procedury budżetowej o metody identyfikacji, kwalifikacji oraz estymacji tax expenditures skierowanych do przedsiębiorstw, co bez wątpienia poszerza oraz uszczegóławia standardy dyscypliny fiskalnej. Spodziewane rezultaty są cennym wkładem w dyskusję nad dyscypliną i równowagą finansów publicznych, podejmowaną przez ekonomistów, polityków oraz innych badaczy zainteresowanych instytucjonalnymi aspektami realizacji polityki fiskalnej.